

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 504/2022-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED],
zastúpeného advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, IČO 36 646 181, v mene ktorej koná advokát JUDr. Rastislav Urbáni, PhD., LL.M., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tost-š 11/2022 z 27. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Tost-š 11/2022 z 27. apríla 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je od 21. septembra 2020 väzobne trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, 2 písm. b), d), e) a f) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 ods. 1 písm. i), § 139 ods. 1 písm. h) a § 140 písm. a) Trestného zákona v štádiu príprav podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona. Skutkový základ veci tvorí príprava vraždy troch osôb (prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, advokát a námestník generálneho prokurátora Slovenskej republiky). Sťažovateľ bol po podaní obžaloby uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“)

č. k. 5 T 13/2021 z 12. októbra 2021 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 45/2021 z 26. októbra 2021 ponechaný vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Uznesením špecializovaného súdu č. k. PK-2T 32/2019-32514 z 8. februára 2022 bola trestná vec sťažovateľa vedená pod sp. zn. 5T/13/2021 spojená na spoločné konanie s trestnou vecou vedenou na špecializovanom súde pod sp. zn. PK-2T/32/2019, v ktorej bola 21. októbra 2019 podaná obžaloba na [REDAKOVANÉ] pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 a 2 písm. e) s poukazom na § 140 písm. b) Trestného zákona spáchaný formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a na [REDAKOVANÉ] pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 a 2 písm. c) a e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) a § 140 písm. a) Trestného zákona. Skutkový základ obžaloby tvorilo objednanie vraždy [REDAKOVANÉ], ako aj jej následné vykonanie spolu s vraždou [REDAKOVANÉ]. V trestnej veci obžalovaného [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] najvyšší súd rozsudkom č. k. 2 To 12/2020 z 15. júna 2021 zrušil rozsudok špecializovaného súdu č. k. PK-2T 32/2019-30672 z 3. septembra 2020, ktorým sa vec obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v časti, v ktorej ich špecializovaný súd oslobodil spod obžaloby, a v časti výroku o treste obžalovaného [REDAKOVANÉ] (pre ďalší skutok) vrátila špecializovanému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

3. O ďalšom trvaní väzby sťažovateľa bolo rozhodované na podklade jeho žiadostí o prepustenie z väzby, a to uzneseniami špecializovaného súdu č. k. 5 T 13/2021 z 18. januára 2022 a č. k. PK 2T 32/2019 zo 14. apríla 2022 v spojení s uzneseniami najvyššieho súdu č. k. 1 Tost-š 2/2022 z 2. februára 2022 a č. k. 1 Tost-š 11/2022 z 27. apríla 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ koncentruje svoju argumentáciu proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu do dvoch rovín.

5. V prvej rovine atakuje otázku zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ku ktorého porušeniu malo dôjsť nezákonným zložením senátu najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval v zložení [REDAKOVANÉ] ako predseda senátu a [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] ako členovia senátu namiesto rozhodovania v zložení senátu [REDAKOVANÉ] ako predseda senátu a [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako členky senátu, ktorí boli zákonnými sudcami v odvolacom konaní, v ktorom najvyšší súd rozsudkom č. k. 2 To 12/2020 z 15. júna 2021 zrušil rozsudok špecializovaného súdu č. k. PK-2T 32/2019-30672 z 3. septembra 2020. Podľa názoru sťažovateľa mal o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 31. marca 2022 rozhodovať tento senát z dôvodu, že trestná vec sťažovateľa pôvodne vedená na špecializovanom súde pod sp. zn. 5 T 13/2021 bola uznesením špecializovaného súdu č. k. PK-2T 32/2019-32514 z 8. februára 2022 spojená na spoločné konanie s vecou vedenou na tomto súde pod sp. zn. PK 2T 32/2019.

6. V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ namieta porušenie princípu prezumpcie nevinu, ku ktorej porušeniu malo dôjsť výrokom najvyššieho súdu, ktorým sa vyjadril k postoju spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý pred špecializovaným súdom učinil, čo sa týka

trestnej činnosti kladenej mu za vinu, vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku spôsobom, ktorý zasiahol do prezumpcie neviny samotného sťažovateľa. Konkrétne poukázal na to, že najvyšší súd svojimi hodnotiacimi výrokmi vzťahujúcimi sa na tento procesný postoj spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ] o tom, že *«síce nevyppovedal, ale tým, že priznal vinu, povedal vlastne všetko.»* alebo *„Ide o mimoriadne silný usvedčujúci dôkazný moment, ovplyvňujúci ďalší proces, pričom dôkazná situácia v prospech prokurátora sa výrazne posilnila. Treba si uvedomiť, že skutok opísaný v obžalobe pozostáva z viacerých konaní s viacerými osobami, ktoré konania podľa obžaloby na seba časovo, logisticky i logicky nadväzujú a vytvárajú tak ucelený sled udalosti tvoriacich konečné a úplné znenie skutku, týkajúceho sa nielen obžalovaného [REDAKOVANÉ], ale najmä poškodených a ozrejmujú spôsob, čas i okolnosti, ako mali byť „zlikvidovaní“ a možnú účasť viacerých obžalovaných na rôznych časovo na seba nadväzujúcich častiach tohto celku.»*, ako aj *„Preto najvyšší súd dospel k tomu istému záveru ako špecializovaný trestný súd, že dôkazná situácia sa priznaním viny obžalovaného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zosilnila aj voči obžalovaného [REDAKOVANÉ]“*, zasiahol aj do právneho postavenia sťažovateľa.

7. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Tost-š/11/2022 zo dňa 27.04.2022 boli porušené základné práva [REDAKOVANÉ] zaručené v čl. 17 ods. 2 a ods. 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručené v čl. 5 ods. 1 a ods. 4 a čl. 6 ods. 1 a ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Tost-š/11/2022 zo dňa 27.04.2022 sa zrušuje.

3. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky prikazuje, aby sťažovateľa prepustil bezodkladne z väzby na slobodu.

4. Najvyšší súd je povinný uhradiť trovy konania k rukám advokáta JUDr. Rastislava Urbániho, PhD., LL.M... a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré (i) malo byť prijaté v nezákonnom zložení senátu tohto súdu a (ii) ktorým došlo k porušeniu princípu prezumpcie neviny vo vzťahu k sťažovateľovi hodnotiacimi úsudkami tohto súdu týkajúcimi sa vyhlásenia o vine spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ] pri posudzovaní pretrvávania dôvodnosti vedeného trestného stíhania ako materiálnej podmienky preventívnej väzby sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

9. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2, 5 ústavy v spojení s princípom prezumpcie neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v spojení s princípom prezumpcie neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

10. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou. V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

11. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 5 ods. 4 dohovoru judikoval, že tento článok predstavuje jeho *habeas corpus* ustanovenie. Označené ustanovenie poskytuje zadržanej osobe právo aktívne sa domáhať súdneho preskúmania pozbavenia slobody (Rakevich proti Rusku z 28. 10. 2003, sťažnosť č. 58973/00, bod 43). Označený článok dohovoru nevyžaduje, aby nadriadený súd rozhodujúci o pozbavení slobody odpovedal na každý argument dotknutej osoby. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybniť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94).

12. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd.

13. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej

inštalácie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

14. Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd. Z týchto hľadísk ústavný súd vychádzal aj v prejednávanej príhode.

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realita by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

16. Ústavný súd na podklade už prezentovaných východísk zdôrazňuje, že pri posúdení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nebolo jeho úlohou preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, spôsobom typickým pre nadriadený súd (resp. všeobecnejšie pre súd vyššej inštalácie). Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

17. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti vymedzil prieskumnú právomoc ústavného súdu do dvoch rovín. V prvej rovine bolo úlohou ústavného súdu preskúmať ústavnú konformnosť záverov najvyššieho súdu týkajúcich sa dôvodnosti vedeného trestného stíhania v spojení so zachovaním princípu prezumpcie nevinoty, ktorého porušenie sa sťažovateľ domáha. Najvyšší súd sa touto otázkou zaoberal v súvislosti so skúmaním materiálnej podmienky väzby (rozumej ako všeobecnej podmienky väzby) spočívajúcej v dôvodnosti vedeného trestného stíhania, ktorá je tvorená tromi faktormi, a to (i) dôvodným podozrením zo spáchania konkrétnych skutkov uvedených v uznesení o vznesení obvinenia, (ii) naplnením znakov konkrétnej skutkovej podstaty niektorého zo stíhaných trestných činov a (iii) existenciou dôvodného podozrenia zo spáchania skutkov samotným obvineným. Poukazom na test objektívneho pozorovateľa najvyšší súd aj vzhľadom na svoje precízne zdôvodnené závery vyplývajúce z jeho uznesenia č. k. 1 Tost š 2/2022 z 2. februára 2022 (s. 17 až 30), ktoré sú sťažovateľovi známe, a preto ich neopakoval, dospel k záveru, že u sťažovateľa došlo k splneniu všetkých 3 uvedených podmienok. Okrem odkazu na svoje skoršie hodnotiace úsudky poukázal aj na uznesenie špecializovaného súdu, ktorý sa „jasným, zrozumiteľným a precíznym spôsobom vysporiadal s danosťou základnej materiálnej podmienky väzby menovaného bez toho, aby najvyšší súd duplicitne opakoval tam podrobne uvedené úvahy.“

18. Pre úplnosť ústavný súd preskúmal dôvody materiálnej dôvodnosti väzby spočívajúcej v dôvodnosti vedeného trestného stíhania tak, ako ich ustálil špecializovaný súd vo svojom uznesení č. k. PK-2T 32/2019 zo 14. apríla 2022, z ktorých vyplýva, že «dôvodné podozrenie zo spáchania konkrétneho skutku, ktorý sa obžalovanému kladie za vinu nebolo vykonanými dôkazmi oslabené, pritom dôvodnosť podozrenia bola umocnená uznaním viny jednou zo spoluobžalovaných osôb (obž. Ing. Szabóom). Skutok napĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona a existuje i dostatočne dôvodné podozrenie, že sa tohto skutku mal dopustiť i obž. ██████████... Intenzita dôvodnosti podozrenia z účasti obžalovaného na žalovanom skutku sa prvotne opiera o skutočnosti vyplývajúce z výpovede svedkov ██████████, ██████████ i z výpovede samotného obž. ██████████, ktorý priznal, že ho o ██████████ požiadal, aby sledoval ██████████ a za to si od ██████████ vypýtal peniaze. ██████████ mu za zabitie dal zálohu 10 000 €. V podrobnostiach súd odkazuje na rozbor dôkaznej situácie v rozhodnutiach o väzbe obžalovaného zo dňa 12. 10. 2021 a z 18. 01. 2022 a na rozbor dôkazov v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 02. 02. 2022. K zmene dôkazného stavu došlo len v tom smere, že súd začal vykonávať dokazovanie a dosiaľ na hlavnom pojednávaní prečítal zápisnice o skorších výpovediach obžalovaných ██████████, ██████████ a ██████████. Obž. ██████████ potvrdil na hlavnom pojednávaní, že so ██████████ mali spoločné podnikateľské aktivity, stretávali sa. Vedel, že ██████████ zoberal od ██████████ zálohu 20.000 € a dal 10.000 € za sledovanie a likvidáciu ██████████ i obž. ██████████. Mal vedomosť o tom, že ██████████ má zámer „vyriešiť“ ██████████ za odmenu 130.000 € a za odmenu 200 000 € ██████████ chce dať zabiť ██████████. Tieto skutočnosti sa dozvedel od ██████████ ktorý ho zoznámil s obž. ██████████ a ██████████. I svedok ██████████ vypovedal, že ho ██████████ žiadal, aby zlikvidoval nejakého prokurátora, ktorý niekomu stojí v ceste. Žiadal ho, aby zabezpečil pištoľ, ktorú napokon obž. ██████████ i zohnal.».

19. K týmto predostretým úvahám najvyšší súd doplnil úvahu, podľa ktorej «Obžalovaný ██████████ po vyhlásení, že je vinný, na hlavnom pojednávaní síce nevypovedal, ale tým, že priznal vinu, povedal vlastne všetko. Okrem iného potvrdil, že skutok vo vzťahu k nemu sa stal tak, ako je uvedený v obžalobe. Ide o mimoriadne silný usvedčujúci dôkazný moment, ovplyvňujúci ďalší proces, pričom dôkazná situácia v prospech prokurátora sa výrazne posilnila. Treba si uvedomiť, že skutok opísaný v obžalobe pozostáva z viacerých konaní s viacerými osobami, ktoré konania podľa obžaloby na seba časovo, logisticky i logicky nadväzujú a vytvárajú tak ucelený sled udalostí tvoriacich konečné a úplné znenie skutku, týkajúceho sa nielen obžalovaného ██████████ ale najmä poškodených a ozrejmujú spôsob, čas i okolnosti, ako mali byť „zlikvidovaní“ a možnú účasť viacerých obžalovaných na rôznych časovo na seba nadväzujúcich častiach tohto celku.».

Následne najvyšší súd podporil úvahu špecializovaného súdu o zosilnení dôvodnosti podozrenia z trestnej činnosti kladenej sťažovateľovi za vinu v dôsledku vyhlásenia viny obžalovaným ██████████. Podľa najvyššieho súdu týmto konštatovaním nedošlo k „zasiachnutiu do prezumpcie neviny obžalovaného ██████████. Ide totiž o konštatovanie Špecializovaného trestného súdu, ktoré má plnohodnotné dôkazné i logické opodstatnenie, nakoľko minimálne časť žalovaného skutku ako súčasť celkového sledu udalosti, možno považovať za opodstatnenú na vyslovenie, že celkový skutok sa mohol stať tak, ako je uvedený v obžalobe a že mohol mať na ňom účasť aj obžalovaný ██████████. Preto aj najvyšší súd dospel k tomu istému záveru ako špecializovaný trestný súd, že dôkazná situácia sa priznaním viny obžalovaného

████████ zosilnila aj voči obžalovaného ██████████. Najvyšší súd ďalej ešte s ohľadom na prezentované úvahy vo vzťahu k špecializovanému súdu akcentoval, že ten „nehovoril o usvedčení obžalovaného ██████████, ale o intenzite dôvodnosti podozrenia z možnej účasti menovaného na skutku, a to je podstatný rozdiel. Opäť platí, že výpovede spomenutých osôb dokumentujú, že sled udalostí časti celkového skutku sa mohol stať tak, ako je uvedený v obžalobe, a preto odkaz Špecializovaného trestného súdu na výpovede uvedených osôb považuje najvyšší súd za opodstatnene zodpovedajúce štádiu trestného konania a rozhodovania o väzbe.“.

20. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom tejto časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že ako súd sťažnostný konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické a ústavný súd ich považuje za legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Najvyšší súd sa ústavne konformným spôsobom vyjadril k jednej z materiálnych podmienok väzby, ktorá musí byť splnená počas celej doby jej trvania, a to dôvodnosti vedeného trestného stíhania, a k danému štádiu trestného konania priliehajúceho vykonanému dokazovaniu, ktoré aj podľa názoru ústavného súdu hodnotil len v rovine preskúmanej dôvodnosti vedeného trestného stíhania s ohľadom na dosiaľ vykonané dokazovania vrátane okolnosti jej pretrvávania. Najvyšší súd musel aj s ohľadom na už vykonané dokazovanie skúmať, či nedošlo k oslabeniu dôkaznej situácie v takej rovine, ktorá by dôvodne spochybnila opodstatnenosť vedeného trestného stíhania sťažovateľa s dôsledkom jeho prepustenia na slobodu. Najvyšší súd svoj záver o posilnení dôvodného podozrenia ozrejmil zo všetkých potrebných hľadísk (rozumej analýzou už vykonaného dokazovania a z neho plynúcich záverov odkazom na svoje predošlé rozhodnutie o väzbe sťažovateľa z 2. februára 2022 a uznesenie špecializovaného súdu zo 14. apríla 2022) a v jednej hodnotiacej rovine sa vyjadril aj k tomu, že jeden zo spoluobžalovaných sa k trestnej činnosti, ktorá je mu kladená za vinu, priznal (rozumej aj priznanie ku konaniu, ktorého podrobný opis je tvorený skutkovou vetou), aj keď s následným využitím svojho práva nevypovedať. Najvyšší súd bol podľa názoru ústavného súdu povinný na tento moment zareagovať určitým hodnotiacim úsudkom vzhľadom na spoločné trestné stíhanie tohto obžalovaného spoločne so sťažovateľom. Tento moment však hodnotil len v rovine jeho dopadu na jednu zo skúmaných materiálnych podmienok väzobného stíhania, a to pretrvávajúcej dôvodnosti vedeného trestného stíhania. Úvahy najvyššieho súdu neprekročili sťažovateľom atakovaný princíp prezumpcie neviny vo vzťahu k jeho osobe. Naopak, aj ústavný súd zdôrazňuje, že odôvodnenosť podozrenia z trestnej činnosti predpokladá existenciu skutočností alebo informácií, ktoré objektívnemu pozorovateľovi umožnia urobiť záver, že daná osoba mohla spáchať trestný čin (Michalko proti Slovenskej republike z 21. 12. 2010, body 112 a 113). Konanie musí vykazovať znaky, ktoré v danom čase podľa platného vnútroštátneho práva naplňajú skutkovú podstatu trestného činu (Lukanov proti Bulharsku z 20. 3. 1997), a musí byť jasné, o aký konkrétny trestný čin ide (Berktaş proti Turecku z 1. 3. 2001). Najvyšší súd skúmal v sťažovateľovej veci pri skúmaní jeho ďalšieho zotrvania vo väzbe na podklade jeho žiadosti presne uvedené východiská, pričom k absolútnym výsledkom pri potvrdení alebo vyvrátení dôvodnosti podozrenia zo stíhanej trestnej činnosti je možné dospieť až po vyhlásení odsudzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu. K tomu aj smerovalo vyjadrenie najvyššieho súdu o naplánovaných termínoch hlavného pojednávania vo veci na 3. máj, 24. máj, 25. máj, 26. máj, kde „v kontradiktórnom procese bude možné overiť spoľahlivosť svedkov a dôveryhodnosť ich výpovedí.“. Teda platí, že nemožno na jednej strane

od konajúcich súdov žiadať, aby reagovali pri skúmaní dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestného činu na aktuálnu dôkaznú situáciu a na strane druhej ju nemohli vyhodnotiť v neprospech obvineného s konkvenciami však len vo vzťahu k väzbe, nie vo vzťahu k vine, o ktorej sa pozitívne alebo negatívne rozhodne až vo finálnom rozhodnutí vo veci samej.

21. Nad rámec uvedeného ako ústavne konformný hodnotí ústavný súd aj postup najvyššieho súdu, ktorý pri konkrétnych dôvodoch väzby poukázal na už judikované závery svojich vlastných predošlých rozhodnutí za predpokladu pretrvávania ich skutkového naplnenia počas celej doby trvania väzby. Opakované používanie stereotypných formulácií v rozhodnutiach vnútroštátnych orgánov o predĺžení väzby vzbudzuje podozrenie, že sa tieto orgány dostatočne nezaoberali konkrétnymi okolnosťami a nereagovali na argumenty obvineného (rozsudok ESĽP vo veci Kondratyev v. Rusko z 9. 4. 2009, § 55, rozsudok ESĽP vo veci Lind v. Rakúsko zo 6. 12. 2007, § 85). Pokiaľ však rovnaké dôvody na ponechanie obvineného vo väzbe, ktoré ESĽP označil za relevantné a dostatočné, pretrvávali po celú dobu jej trvania a ak zákonnosť väzby bola predmetom niekoľkonásobného preskúmania, nemožno vnútroštátnym súdom vyčítať, že sa v textoch svojich rozhodnutí opakovali (rozsudok ESĽP vo veci Knebl v. Česká republika z 28. 10. 2010, § 68). Takáto situácia nastala aj v prípade sťažovateľa, keď najvyšší súd poukázal pri dôvodnosti vedeného trestného stíhania na obsah svojho predošlého uznesenia z 2. februára 2022, keď pri nezmenenej dôkaznej a skutkovej situácii opakovane sťažovateľovi už známe dôvody, ktoré nerekapituloval, ale na ne už len odkázal.

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť pre porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Tento záver sa vzťahuje aj na sťažovateľom označený princíp prezumpcie neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, ktorého vyslovenie porušenia je viazané na vyslovenie porušenia základného práva, k čomu však nedošlo.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

23. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06). Inými slovami, zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má vo veci konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01), a ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte (I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 87/01, I. ÚS 115/02, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06). Aj podľa judikatúry ESĽP zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť obsadený zákonným spôsobom (Buscarini proti San Marinu zo 4. 5. 2000).

24. Základné právo osoby nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi nemožno interpretovať až tak extenzívne, aby sa spájalo s osobou jediného sudcu. Účelom základného práva

podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je zabezpečiť fyzickým osobám a právnickým osobám, aby ochranu ich právam poskytol sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať, a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný (II. ÚS 134/07), za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy (II. ÚS 15/96, III. ÚS 90/02). Ak nastanú okolnosti odôvodňujúce presun už pridelenej veci na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02, III. ÚS 90/02). Ústavný súd pri posudzovaní porušenia práva na zákonného sudcu skúma, či bol vydaný rozvrh práce, či zodpovedá zákonu a či vybraný sudca bol určený v súlade so zákonom. K porušeniu práva na zákonného sudcu dôjde, ak bude určený buď v rozpore s rozvrhom práce, alebo síce v súlade s ním, ale na základe takého jeho ustanovenia (pravidla), ktoré odporuje zákonu (II. ÚS 16/2011).

25. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Ústavná sťažnosť musí podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde obsahovať aj a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým boli porušené jeho základné práva a slobody, c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, a d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

26. Z pohľadu podmienok konania pred ústavným súdom a už prezentovaných východísk, ktoré sa zohľadňujú pri posúdení otázky zákonného sudcu (body 23 a 24), sťažovateľ žiadnym spôsobom nezrejmlil, prečo by mal byť senát najvyššieho súdu, ktorý konal o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, v sťažnostnom konaní tvorený sudcami: [REDAKOVANÉ] ako predseda senátu a [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako členky senátu, a to namiesto sudcov: [REDAKOVANÉ] ako predseda senátu a [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] ako členovia senátu. Pokiaľ sťažovateľ odvodzuje zloženie senátu najvyššieho súdu pri rozhodovaní o svojej žiadosti o prepustenie z väzby v sťažnostnom konaní len od jeho zloženia v odvolacom konaní (teda pri skoršom meritórnom rozhodovaní o iných obžalovaných a inom skutku) bez uvedenia akýchkoľvek rozhodných právnych skutočností, ktoré mali byť zohľadnené v prospech jeho záveru, tak nepostupoval pri zdôvodnení tejto časti podanej ústavnej sťažnosti v zmysle podmienok ustanovených zákonom o ústavnom súde v § 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 písm. d). V prvom rade je to samotný sťažovateľ, ktorý je povinný nielen vecne, ale aj právne zdôvodniť svoju argumentáciu, ktorej posúdenia sa v konaní pred ústavným súdom domáha, a nie ústavný súd, ktorý by inak mal vyvracať akékoľvek tvrdenie, ktoré je prezentované ako fakt. Zo sťažovateľom postavenej námietky nevyplýva, aby namietal zloženie senátu najvyššieho súdu v sťažnostnom konaní z pohľadu nesplnenia podmienok vyplývajúcich z rozvrhu práce najvyššieho súdu alebo z právnej úpravy alebo z pohľadu rozporu rozvrhu práce so zákonnou úpravou či nesplnenia iných relevantných podmienok ovplyvňujúcich zloženie senátu najvyššieho súdu. V dôsledku toho ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru:

27. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd poznamenáva, že s prihliadnutím na svoju judikatúru už opakovane konštatoval (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 124/08, II. ÚS 23/05, II. ÚS 65/05, II. ÚS 60/08, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 397/2010), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

28. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces a zásadne sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07). Procesné pravidlá týkajúce sa skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sú *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorého porušenia sa sťažovateľ nedomáha. Ústavný súd v tomto smere rešpektuje prax ESLP, podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru, a to najmä pokiaľ ide o zákonnosť väzby vrátane otázky, či k takémuto zbaveniu slobody došlo v súlade so zákonom upraveným postupom, kde dohovor odkazuje primárne na vnútroštátne právne predpisy a upravuje povinnosť dodržiavať ich hmotnoprávne aj procesné právne normy a požaduje, aby zbavenie slobody jednotlivca nebolo arbitrárne (čl. 5 ods. 1 dohovoru), ďalej chráni právo jednotlivca na primeranú dĺžku väzby v zmysle požiadavky, aby väzba nebola predlžovaná nad primeranú lehotu a aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným priet'ahom (čl. 5 ods. 3 dohovoru), a konečne chráni právo jednotlivca domáhať sa periodického prieskumu zákonnosti väzby a žiadať o prepustenie na slobodu, o ktorom musí byť rozhodnuté urýchlene [čl. 5 ods. 4 dohovoru (rozsudok vo veci de Wilde at al v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc., ako aj novšia judikatúra: rozsudok vo veci Khudoyorov v. Rusko z 8. 11. 2005, body 124 – 125, 172 – 174 a 193, Öcalan v. Turecko, rozsudok Veľkej komory ESLP z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a 103, Khudobin v. Rusko z 26. 10. 2006, body 103 a 115)].

29. Po preskúmaní predmetnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa konštatuje ústavný súd jej zjavnú neopodstatnenosť, v dôsledku čoho ústavnú sťažnosť odmieta aj v tejto jej časti

podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Dodáva, že ak by aj dotknuté ustanovenia mohli byť referenčnými normami, výsledok rozhodovania by bol zodpovedal predchádzajúcim častiam tohto odôvodnenia.

30. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje na to, že tento článok obsahuje viaceré samostatné práva v rôznych právnych situáciách a štádiách trestného konania, pričom sťažovateľ neoznačil, porušenie ktorého z tam uvedených viacerých práv namieta. Z tohto dôvodu ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

31. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu